

□■ Cossetània

*A*INA *R*IERA
SERRA

RAN DE BÀRATRE

XII PREMI POLLENÇA DE NARRATIVA 2021

Notes de color

Notes de Color — 114

RAN DE BÀRATRE

AINA RIERA SERRA

XII PREMI POLLENÇA DE NARRATIVA

□■ Cossetània

Aquesta obra ha estat guardonada amb el **XII Premi Pollença de Narrativa 2021**.

Primera edició: març del 2022

© del text: Aina Riera Serra

© d'aquesta edició:
9 Grup Editorial
Cossetània Edicions
C. de la Violeta, 6 • 43800 Valls
Tel. 977602591
cossetania@cossetania.com
www.cossetania.com

Disseny i composició: 3 × Tres

Impressió: Romanyà Valls, SA

ISBN: 978-84-1356-185-1

DL T 75-2022

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquest llibre, ni la seva incorporació a un sistema informàtic, ni la seva transmissió en cap forma ni per cap mitjà, sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per gravació o altres mètodes, sense el permís previ i per escrit dels titulars del *copyright*.

*A na Tonina Canyelles, a na Maria Antònia Massanet
i a na Laura Riera, tres poetes que m'han fet costat sempre.*

*Als meus avis Maria Rosa i Joan, per explicar-me
contes i corregir-me dictats.*

I a la meva família, perquè fa molta estimera.

“Tu pots dir la meva barca, però les veles sempre són del vent”

TONINA CANYELLES

ÍNDEX

Calendari de Jordània	7
La zebra.....	21
Un passeig pels tossals	27
El puntet	37
La bata d'Ofèlia.....	41
Canvi de look.....	53
El fantasma de Cameron	65
L'al·lota del pernil dolç	75
Anar a cercar na Maria per sa cuina	81
Na Mari, la del gra d'all.....	101
Intramurs	113
Els ulls de na Francinaina	123
Tothom practica el swing.....	137

CALENDARI DE JORDÀNIA

Passau, per aquí, alerta amb la barrera, si el semàfor està en vermell, anau amb compte, que poden venir cotxes. Està verd? Idò passau, passau. Vigilau també amb la cinta, la policia em sembla que encara cerca proves. Així que això és per a un reportatge? La veritat és que ni jo mateix comprenc encara què va passar. I de quin canal sou, m'heu dit? Ah, sí... no la mir gaire, la tele.

Bé, aquesta és la meva cabina. Fa cinc anys que faig de garatgista en aquest pàrquing. A les sis del matí comença la meva jornada. Només arribar he d'obrir la porta principal, encendre els llums del comptador i desactivar l'alarma. Després obr la bústia que tenim a fora on ens deixen cada dia els diaris i cap allà a les vuit l'amo baixa i se'ls endú. La feina es concentra sobretot entre dilluns i divendres perquè els caps de setmana tot això està més tranquil. En tractar-se d'un pàrquing privat l'amo prefereix tancar i que només l'utilitzin els funcionaris.

Jo aquí tenc totes les tasques absolutament mecanitzades i les faig sense esforç però posant-hi tota l'atenció. Amb l'edat he anat aprenent algunes lliçons, petites però vitals. Una d'elles és que s'han de fer les coses amb la concentració que es mereixen. Per exemple, consider una enorme falta de respecte fer veure que gaudeixes de la companyia d'algú i d'allò que està dient, quan en realitat la teva ment inventa mil excuses per no parar-li l'atenció requerida. És una qüestió d'autocontrol. Jo diria que tots tenim aquesta capacitat, una altra cosa és que vulguem desenvolupar-la. M'enteneu el que vull dir? És com si

mentre tu m'estiguessis entrevistant, jo no et miràs als ulls i estigués pensant en com m'agraden les butxaques de la camisa del teu company. No t'agradaria. Doncs és el mateix.

Jo normalment som a la cabina vigilant els cotxes que entren i surten. De tant en tant també he d'anar a fer algun encàrrec, passar la granera i tirar els fems. Podríem dir que aquestes són les meves tasques oficials. Després n'hi ha d'altres, de més curioses, per dir-ho d'alguna manera, que també he de fer.

Treball per al meu cap, el senyor Garcia, que duu una gestoria al primer pis d'aquest edifici. És un home tranquil, poc agraciat però que se sap treure partit. Resulta que fa un any va comprar un aparell que pesa una tona i mitja i que serveix per a fer forats. Ho heu sentit bé, només per a fer forats. És un home molt ordenat i té la mania d'enquadrar tots els seus papers. Així que jo m'he hagut d'especialitzar en l'enquadració. I no penseu que sigui tan fàcil. Vull dir que, mentre vigil perquè no entri cap cotxe, he d'enquadrar tot sovint entre cinquanta i vuitanta dossiers, depèn del dia.

Primer vaig haver d'aprendre a fer els forats. És important en aquest sentit que totes les pàgines estiguin rectes i ben arrengrades, perquè si no, si una sola pàgina es desplaça cap a un costat, els forats llavors no coincideixen i ja pots donar la feina per perduda. És una putada, perquè ens entenguem. Després d'això arriba el moment que requereix més atenció, el de fer passar l'espiral. Al principi li tenia una mena de respecte absurd i irracional, ho intentava però no me'n sortia. Els nervis s'apoderaven de mi i era absolutament incapaç de fer passar el caragol pel circuit de forats, el paper quedava de biaix o es feia malbé, en fi, un desgavell. Però de mica en mica hi he anat agafant pràctica i ara ja enfil l'espiral amb més destresa.

Una activitat ben rutinària, pensareu, i ho és. Però bé, procur marcar-me petits reptes, sovint bastant grotescs del tipus, ara ho he de fer de pressa, ara ràpid i bé (el criteri de bé, com suposareu, és bastant difús), sense mirar, ara guaitant aquest calendari de paisatges de Jordània; en fi, faig tant com puc. He de dir que, en general, em queden prou bé tot i que les tasques d'enquadració estan molt menystingudes. Ningú s'atura a pensar qui hi ha darrere aquesta feina. No és que ara vulgui fer-me la víctima, és obvi que de treballs

invisibles n'hi ha més que de visibles, però el meu, en concret, ho és molt.

Un dia el repte va ser suprem. En dues hores vaig haver d'enquadrar dos-cents cinquanta dossiers de quatre centímetres de gruix. Heu de saber que la gruixària suposa un grau de dificultat afegit, perquè fa més fàcil que les pàgines llisquin i es descol·loquin. Però jo som una casta de persona que reacciona molt bé davant les situacions límit. Quan faig servir la meva tècnica de concentració total, surt de mi una força desconeguda, dinàmica. Així, totes les meves energies es dediquen durant aquell interval de temps a aquella tasca i no hi ha cap idea ni cap pensament que em puguin abstreure. Per això, també necessit silenci total: ni ràdio, ni fil musical, ni hòsties. No, perquè em conec i sé que som dèbil davant certs estímuls.

L'únic problema és que no sempre estic tot sol a la cabina. A més d'encomanar-me aquesta feina, el senyor Garcia també m'utilitza com a conseller sentimental. I això no estava en el contracte, però clar, com li ho dius? Com li dius que no t'interessen gens les seves crisis matrimonials, que no en vols saber res de les banyes que posa a la seva dona? Que no s'ho mereix, però clar, ha aparegut aquella al·lota tan jove, amb les galtes rosa-xiclet, i no se n'ha pogut estar. I la seva dona ara sembla un coati a qui han arrancat els ulls i els han posat a fregir, volta i volta.

Passem ara a temes amb més substància. Ja sé que voleu que us expliqui el que va passar aquella nit, però abans deixau-me que us descrigui les circumstàncies i el marc de l'acció, perquè si no no ho entendreu. No entendreu com va ser de determinant per a mi. Que tot i que encara se'm posen els pèls de punta, no puc estar més agraït al destí. Si voleu, seis, us faré un cafè.

Us confiaré una petita debilitat que darrerament em té inquiet i supòs que, en realitat, encara m'hi té. Es tracta d'una dona que guarda el seu cotxe aquí. És la propietària d'un Ford Focus gris pel qual sembla sentir una mena de lleialtat i dependència gairebé físiques. Jo la faig d'uns quaranta-cinc anys. Jo ara n'he de fer quaranta-un o sigui que és perfecte. Sempre m'han agradat les dones més grans. Ja d'adolescent em vaig enamorar de la meva veïnada, que era a més, i per acabar-ho d'adobar, professora de música. En fi, la dona que en

aquests moments em té descentrat es diu Cora. Treballa d'advocada en un despatx, prop de la plaça d'Espanya. És alta, amb els cabells negres pentinats cap enrere. Arriba sempre a la mateixa hora, cap a les nou menys quart. A vegades fa tard i surt del cotxe ben accelerada perquè té alguna reunió important. No sé exactament què és el que més m'agrada d'ella. Potser la manera que té de caminar, entre des preocupada i nerviosa. Potser també és com es vesteix. No ho sé. És alguna cosa que desprèn, se'm fa difícil d'explicar. Diria que la vida no ha estat gaire justa amb ella. I es nota perquè carrega una mena d'esgotament.

—Bon dia!

—Ei, com va?

—Perdonau, us presentaré. És na Natàlia.

—Ei! Joder, quina càmera que dus. La puc mirar?

—Natàlia... que estan fent feina.

—Ai, vostè perdoni. Nil, tio, demà n'hi ha una de grossa. Vendrà n'Elsa també, te la presentaré. Va, en aquesta hi has de venir. Un col·lega ha muntat una instal·lació brutal. És una mena de plafó amb pantalles incrustades i on es poden veure missatges reivindicatius, així, amb imatges d'animals exòtics i cases abandonades. Inaugura demà al vespre. Hi has de venir, serà molt, molt...

Na Natàlia viu en una constant revolució, la seva, mental, evident, però també la que la salva de la misèria i li administra una mena de morfina diària: la revolució del carrer, performances, exposicions d'amics dels quals mai no he sentit parlar ni gràcies, pàries i somiatruïtes com ella. Estic segur que un dia imprecís l'herba la va descol·locar. De tant en tant una mena de ràbia que guarda oculta surt a la llum i llavors esdevé una criatura del tot imprevisible. Però després de parlar amb mi una estona la seva veu se li arriba a calmar i agafa una tonalitat més suau. Diu que li servesc de bàlsam, diu moltes coses, na Natàlia, però és cert que ens entenem. Podria dir que ella és la bogeria que jo no m'he volgut permetre i, al cap i a la fi, em fan gràcia les seves sortides.

També assegura que li agraden les dones. Confessa que la desimboltura amb la qual les sap seduir encara la sorprèn. A mi, la veritat, és que no m'emocionen les descripcions detallades dels seus afers. I

no és perquè tengui res en contra dels homosexuals, no m'entengueu malament, ben al contrari. Pens que qui ha fet la passa ha sabut alliberar-se de molts prejudicis. És sols que no som procliu a l'explicitació de certes intimitats, possiblement perquè encara les sobrevalor. Així que quan m'explica alguna de les seves darreres conquestes faig veure que l'espiral d'un dels dossiers se'm resisteix.

Darrerament està molt orgullosa de mi, diu que això d'haver-me enamorat ara que estic a punt de passar dels quaranta té molt de mèrit. No li ho neg. Assegura fins i tot que li sembl més atractiu, tot i que res aconseguirà dissimular la cara de pervertit que tenc. Diu moltes coses, na Natàlia, no té filtres. Però jo me l'estim així, nina, petita, cara de pa cremat. Potser ella és la darrera criatura que no em farà por estimar.

* * *

—Es diu Cora —em va dir na Natàlia, passant-se els palmells de les mans sobre els curts cabells i tirant-se'ls cap enrere com un John Travolta aficionat.

—Això ja ho sabia.

—Ens vàrem conèixer l'altre dia. Me la vaig trobar al quiosc i, amb una excusa, vaig començar a parlar-li de tu.

—Què dius, boja?

—T'ho has cregut! Home, d'alguna manera haurem de començar, no?

—Haurem?

—Sí, haurem. Si no, qui creus que t'ajudarà?

—Tens raó, perdona.

—Saps si té marit i fills?

—No en tenc ni idea.

—Doncs no sé què esperes. Mira que ho tens fàcil. No la veus cada dia? Idò saluda-la i un dia la convides a un cafè o a un whisky, o al que et doni la gana —va dir-me mentre s'estirava les mànigues del jersei, tan llargues que s'hi podria haver fet una bufanda.

Sí, molt fàcil per a tu, pensava. De sobte em sentia impotent, absolutament incapaç de fer la primera passa. Massa temps tot sol, ja us

ho diré. La veia baixar amb les claus a les mans, dirigint-se cap al seu cotxe i era com si se'm formàs una bolla dura al coll, com una pedra feta de por que no em deixava pronunciar paraula. Com si m'hagués oblidat de parlar. Res, que em sentia vell.

* * *

És bo el cafè? Bé, jo m'estim més el de cafetera italiana. Això... què voleu que us digui? Em sembla un poc aigua-xirri, però és el que hi ha.

De tant en tant també passa per aquí la dona del meu cap, que es diu Catalina. El nom li va com anell al dit. És dolça i té els cabells molt fins i les cames curtes. Sempre que em veu em saluda amablement i a vegades em compra uns mots encreuats. Com si encara tengués temps per avorrir-me, jo. No és curta la dona, potser una mica tova, sí. Per això segurament no s'adonava de les trifulgues del seu marit, o potser és que ho sabia però no ho volia veure. L'autoengany és una mala cosa, amics. Si hagués sabut que el seu home feia mesos que em donava la tabarra demanant-me consell de si l'havia o no l'havia de deixar. Si hagués sabut que mentre ell li deia "som al despatx", l'altra li estava xuclant tot l'estrès fins que la corbata se li caragolava com un espanta-sogres, que es gastava la meitat del sou en sopars de marisc i cava i que mentre ell rosegava un musclo, l'altra es treia les calces...

En fi. Aquell dijous el meu cap em va demanar que abans de partir li pujàs a casa seva els dossiers que m'havia encomanat, en comptes de deixar-los al despatx. No vaig demanar per què. Quan vaig ser a ca seva, vaig tocar el timbre i em va obrir la senyora Catalina encongida com un cabdell de llana i amb tots els cabells desprenent una forta olor de laca. Em va fer passar i em va oferir alguna cosa per beure. Xerès? A mi no em venia gens de gust quedar-m'hi, però ella em parlava amb un fil de veu, com si només n'hi quedàs un dit de reserva. Vaig comentar que m'agradava el quadre que hi havia damunt el sofà, que representava un port amb unes barques amarrades que semblava que presumessin de llargària. Ella em va dir que l'havia pintat son pare, que era del Port de Sóller, i mentrestant s'empassava el vi a poc a poc i amagava la boca dins el tassó. Crec que, si hagués pogut, s'hi

hauria amagat tota sencera. Llavors es va quedar petrificada, amb aquell didal de vidre que semblava de cop més gros, i no es movia, jo diria que ni respirava. Un silenci es va anar apoderant de la sala, de les butaques, de la vitrina, de les copes de vi i del joc de cafè. De cop semblava que tots els objectes d'aquella casa fessin mutis i em demanaven que jo també callàs amb ells. Volia partir, però aquella dona seguia paralitzada, només li veia els cabells, com una mena de corona de bunyols de sucre ben col·locats damunt el cap. Després es va posar a plorar, un plor mut amb unes llàgrimes que li queien com si fossin de cera blanca. M'hi vaig acostar per intentar consolar-la. Jo tot això ja m'ho veia venir. I no deixava de pensar què hi fotia en aquell sofà amb aquella senyora que tot just coneixia de passada, la dona banyuda del meu cap i que ara semblava una nina sense berenar. Em sentia atrapat. Ella va rebre la meva abraçada amb gratitud i va començar a eixugar-se els mocs entre els plecs de la meva jaqueta. I quan ja em semblava que es fondria allà mateix, va aixecar el seu cap de tórtora seguit del seu coll prim i em va dir:

—He enganyat el meu marit.

* * *

—Natàlia, emmmhh... ho he intentat.

—Què? Què és el que has intentat?

—Parlar amb ella.

—Ah, sí? I com ha anat?

—Bé, en realitat, ho he intentat però just en el moment en què m'hi he acostat li ha sonat el telèfon.

—Au, home, no fotis. I no has esperat que acabàs de parlar?

—No, perquè després he vist que frissava i no l'he volgut empenyar.

—Nil... escolta, sigui com sigui la dona aquesta de qui t'has pillat, segur que pixa i caga com tothom, eh?

—No es pot parlar amb tu.

—Venga, no t'enfadis. Però és que no ho entenc. Ets un tio atractiu, de veritat, no riguis. T'ho dic de bon de veres. Estàs molt bo. A mi no m'interesses, ja ho saps...

—Ja ho sé.